

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajczárjával kaphatók könyvkereskedésekben.

A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek s reklamációk a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

Kéziratok vissza nem adtnak.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 frt - kr.
Hat hóra 2 frt 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések.

Hivatalos hirdetések díja a bélyeg-illetékkel együtt: 1—100 szóig 1 frt 30 kr., a 100-on fölül minden szó 1 krajczárjával számítottatik. E hirdetések után járó díj előlegesen küldendő be.

Magán hirdetések: négy hasábos petit sor egyszeri közléséért 7 kr., kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

A nyiltterben: minden három hasábos garmond sor díja 20 kr.

A Percz-, Podluzsán-, Szikincze-patakok.

Tavaszdodik.

A mezei munka nagy kedvvel s nagy reményekkel megkezdődött.

Az idő e munkának kedvező. Elmondhatni: „dalva szánt át ugarán a szántó.”

De csak ott s azokon a helyeken, melyek a víz alól megszabadultak.

A Percz, Podluzsán s Szikincze mentében több helyen a mezei munka szünetel és szünetelni fog a kedvező időjárás mellett is egész márciusban és majd csak áprilishóban lesz megkezdhető.

Miért?

Mert a talaj oly nedves és oly sáros — dacára az éjjel fagyos, nappal derűs napoknak, — hogy mire az kiszáradhat, be fog következni az áprilishó, akkor pedig — ha ez nem talál normális lenni, — az igen keményre száradt talaj nem vehető jó munka alá.

Ezen visszás állapotot az e patakok medrében rendszeren le nem folyható vadvizek okozzák.

De ezen baj mellett fenyegetik az ezen patakok közvetlen mentében lévő földeket, a nyári hónapokban beállani szokott záporosók s viharok is, úgy, hogy ezekre mindig aggodalommal tekint a gazda.

De miért nem kél és támad a gazda hát oly munkára, mely ezen aggodalmaktól őt menthesse s munkájának gyümölcsét biztosíthassa! Talán ez lehetetlen?

Épen nem. Sőt egyenesen tőle s akaratától függ, hogy az aggodalomtól és kártól megszabadulhasson. Ha nincs s nem volna elegendő ereje egyenként arra a munkára: akkor sorakozzék szomszédjaival, egyikkel-másikkal-harmadikkal s így tovább, kik szinte azon szomorú sorsban sinlődnek, mint ő, így amit egyes erő nem tehet, azt közösen egyesülve könnyen elvégezhetik.

Tehát egyesülni kell! Az egyesülés oly erő, mely utjában megtör minden gátat, csak ne akarjunk mindig arra várni, hogy rólunk-nélkülünk valami láthatatlan erő mozdítsa el bajainkat.

Igen alkalmazhatók és találók e pontnál a költő szavai: „de mit tűr a szolgaság népe; miért nem kél, hogy lánczát letépje, tán arra vár, hogy isten kegyelméből azt a rozsdá rájja le kezéről?”

Bizony úgy van. Nem várni, hanem sorakozni kell az egyesülésre. Nem kell, mint tettük a multban, elbalasztani, hanem inkább megragadni a kínálkozó alkalmat, mely sem nem várat magára, sem nem szokott gyakran előkerülni.

Nekünk — nem tudjuk micsoda kivételkép, magunk sem — a multban elbalasztott alkalmunk ismét kínálkozóba jő.

A magyar királyi kormány a kulturmérnökséget megbizta, miszerént az 1879- és 1881. években szabályozás alá vétetni kért Percz-, Podluzsán- s Szikincze patakok ügyében részben fölvett s elkészített s részben még befejezésre váró muukálatokat újból vegye elő s azokat a törvények értelmében foganatosítani, érvényesíteni igyekezzék.

Mondjuk, hogy bizony kiváló szerencse ér bennünket az által, hogy a nevezett patakok

szabályozásának ügye, — melynek azóta is bizony megadtuk az árát, hogy nem foganatosíthatott, — újból a napirendre hozatik, újból alkalmul kínálkozik érdekeink jól fölfogott szempontjából azt megadni s számunkra haszonhajthatóvá tenni.

Meg is vagyunk erősen győződve arról, amint a helyzetet és viszonyokat ezidőszerezt ismerni tanultuk, hogy számosan azok közül, kik a multban minden víz-szabályozási munkától idegenkedtek, — a tapasztalt több évi kár után, melyet elviselni, eltűnni, a víz időtlen túlbősége miatt kénytelenítették — hajlékonyabbakká lettek, s azt többé mereven ellenezni nem fogják.

A vízszabályozás tehát — a munkának a kulturmérnökség által való újbóli fölvételével — hálásabb talajra talál most, mint a multban, aminek mi csak tiszta szívvel örvendhetünk, mert egy nagy gazdasági érdeknek megoldását látjuk ez ügyben.

Eszmék a nőnevelés köréből.

— Dr. Fekete Gyulától. —
(Folytatás és vége.)

Kell tehát ezen emancipációs korszakban minden leánynak megtanulni azt, és arra is ügyeljen a pedagógia, hogy a házasság hosszú lánczolata a komoly föladataknak, hogy a nő ös rendeltetése boldogságát a békés házi körben keresni, hogy a mai demokratikus korszak nem tűri a nők szabadosságát, hanem parancsolja azt, hogy férjhezmenetelük után ne csak asszonyok, de kiválóan házias asszonyok legyenek. Mielőtt azonban ez utóbbi minőségükre vonatkozó nevelési irányról szólnék, mindenekelőtt a férj-választás fontos kérdésével kívánok itt foglalkozni. Fontos e kérdés azért, mert e választástól függ a nő boldogsága. Hogy pedig képes legyen jól választani, meg kell őt tanítani arra, mik a valódi vonzalom vonásai, hogy ne higgyen szerelmet ott, hol annak csak látszata van. Sajnos azonban, hogy a mai nevelési rendszer a látszatra irányul. Számtalan esetben a leányoknak fogalmuk sincs arról, mit követeljenek azon férfutól, kinek kezébe leteszik sorsukat. Szokásos és választásokra döntő kellékek és tulajdonok: szép külső, sportsman, ügyes tánczos, ruházatában befejezett gavallér, gazdag ember, mágnás stb. Gazdag polgári származású szülők igen gyakori esetekben egyenesen úgy nevelik leányaikat, hogy mindenáron főur feleségévé válhassanak. Tehát mindenáron, mert bevett formulájuk: „a vagyont adom én, a férj adja leányomnak a nevet és rangot!” Balga nép, e kellék tehát elegendő leányaid boldogságához? Es ily esztelen nevelés mellett természetszerűleg leányaidnál is a hiúság, rang utáni vágy és nem az őszinte benső ember határoz. Aztán következik — a csalódás! Hón szerető, minden áldozatra kész férj helyett, ott áll a jobb sorsra méltó fiatal nővel szemben a sivár lelkű, könnyelmű, neje iránt nem érdeklődő, csakis az érzéki élvezetek után járó lény — vagyis oly férj, akinek utolsó gondja a felesége, mert személyével nem, de csupán vagyonával kelt egybe. Es ime, itt rejlik gyászos családi drámánk egyik titka.

A házasságot korunkban csak kereskedelmi ügyletnek nézi számtalan szülő, mert atapezélja — úgy mond —: „gyermeke anyagi helyzetének biztosítása”, vagyis a vagyonegyesítés a szerelem kizárásával, mely a boldogság egyik alapföltétele és a házasság, mint szentségnek döntő követelménye. Szégyenletes dolog, hogy visszatért a mai társadalom az erdeklődés a házasság nyomorú elvéhez, melyet a középkori arisztokrácia azért követett, hogy a vagyon egyesítése által fényét és hatalmát biztosította legyen. E házasságok eredménye: a Wertheim-kassza megtelése, de egyszersmind az egybekelték szívében kongó ür, melyben valódi nemes vonzalom helyett a csakhamar bekövetkező bűnök magva tanyázik.

Ámde nálunk ma még vallás képez jogi és születési társadalmi akadályt a választásnál. Innét keletkeznek a regényekben is vázolt kalandos viszonyok, melyek szaporítják a bűnügyi statisztika ugyanis nagymérvű eseteit. Azért örömmel kell üdvözlönnünk a zsidók és keresztények között kötendő

házasságról tervezett törvényt, mert ez hivatva lesz a természet változhatlan östörvényét eddig lábballal tipró, a sötét századokban alkotott emberi törvény eltörlése s a választás szent szabadságának biztosítása által eltávolítani a szerető lelkek utjáról az egybekelés ma már barbár akadályát. E törvény föladata lesz előmozdítani több boldog házasság létesítését s ezzel nemzeti erőnk gyarapítását.

Korunk szelleme dugszagdag — új eszmék megalkotásában, a hatalmas közvélemény kigunyolja a zsidóság ellen némelyek által táplált s csak újabban fölerőszkolt előítéletet. Korunkban a vak gyűlölködést megöli civilizációnk ragyogó napfénye és hiszem, hogy a közel jövő úgy fogja az eddigi előítéletet elsöpörni, mint a gyáva port utjából elsöpri a zivatar.

A férfinem társadalmi érintkezése a nőekkel, a hódolat és tisztelet, melyet tanusít a nők iránt, nagy befolyást gyakorol ezek jellemére. Az emberiném civilizációjának történelmében, minden egyes korszaknak van e részben is sajátos típusa. Durva századokban gyöngéd elbánást a nőekkel szemben ne keressünk, de nem is találunk ekkor még a női méltóság tudatában levő fölkelet jellemeket. Paraszt-osztályunk női époly elbánásban részesülnek ma a férfiak által, mint akár a keresztes hadjáratok korában. A francia középkor uralkodó-osztályának erkölce szennyes volt. A lovagok hölgyekkel sikamlós, szemérem-sértő modorban társalognak. Es amilyen volt az érintkezés szelleme a hölgyekkel szemben, — megfelelő volt ezek jelleme is.

A mai európai gavallér azt hiszi, hogy azzal fejezi ki imádását a hölgyekkel szemben, ha üres, haszontalan hízelgés- és bókokkal halmozza el őket. E körülmény csekélységnek látszik, de én pszichológiai következtetést vonok le e ferde szokásból. Mennyit követel valakitől a közszellem, annyit fog ő is önmagától, vagy annál kevesebbet is követelni. Lelkek, melyek a nagy középszerű többség szelleme fölé emelkednek — gyérek. A nők nagy része meg lesz tehát magával úgy elégedve, amint tényleg képes meglevő és diesért tulajdonaival meghódítani a férfi-világot. Ha esinos külső, egypár idegen nyelv fölületes ismerete, csekély jártasság a zenében, befejezetlen műveltség, életbölcsesség hiánya, osztálydölyf s más efféle, érték nélküli tulajdonok elegendők arra, hogy hódíthasson és szerepelhessen, minek volna neki a szellem hatalma és nagy női erények? Nem azáltal fejezzük ki pietásunkat és tiszteletünket a nőnem iránt, ha, mint megjegyeztem, értéktelen bókokkal balmozzuk el, mert ebben a női méltóság megsértése és lealacsonyítása rejlik. De nem úgy gondolkozik ma számtalan nő, mert külső tárgyaik és szellemi műveltségük tökéletlenségében, gyermekdedségükben tetszenek maguknak. Azért oly kedvesek előttük ép azon bókoló lovagjaik, akik legnagyobb gúnyt űznek nőiségükből.

Értekeztem e részét tehát azon szerény tanácsal fejezem be, hogy térjünk vissza őseink azon elvéhez, mely anyánk családi és honleányi erényei őszinte imádásának áldásos, átalános követett elve volt. Az ősök tudták imádni a nőben a nőit; és ez oknál fogva lett társadalmunk, — miután a nők az imádásnak méltó tárgyaivá igyekeztek válni, — szellemi erejük és erkölcsi fönségük gyöngyeivel ragyogó honleányokkal megáldva, akik majd a világrázó, majd ismét fajunk dieső civilizációját alkotó fiaikat nevelték hazájuknak.

Már fönebb megjegyeztem, hogy a magyar családi élet régi tisztaságának eltűnését s a családi erények lazulását kell panaszolnunk. E sötét és elszomorító tünetnek van különösen két indoka, melyre tisztelt hölgyeim, mint társadalmunk erkölcsi szépségének természetes örei figyelmét kívánom fordítani.

Az egyik indok a frivol színlelőadások látogatása, a másik az erkölcsi jóból gúnyt űző regények olvasása. Mindkettőben egyaránt szép, vagy nem esztetikus formában diesőttetik az erköletelenség. Es ahelyett, hogy társadalmunk undorral fordulna el e kettős méregtől, örömet találja a legveszedelmesebb színdarabok előadásában és az aljas regények olvasásában. — Mondja a mama leányának: „ezt az operettet 300-szor adták Párisban, — menni fogunk.” — Es ez az az operette, melyben a bűn egész meztelenségében ragyog a néző szemei előtt, s amikor hazaért a fiatal leány, elvesztette egyik legdicsőbb lelki ékét, a szemérem gyöngyét, s ha élvezetét így folytatja, megtom-

puh benne az erkölcsi jó érzéke. Az erkölcs-statisztika mesterei figyelmeztettek már arra, hogy a francia vígjátékok 90%-je, melyek nálunk is oly buzgón látogatottak, — egyenesen a házasság szent kötelékének bomlását mozdítják elő.

Nincs más szellemi hatalom, mely képes lenne oly megrázó benyomást gyakorolni lelkünkre, mint közvetlenségével a színpad. Épen azért, amilyen kedvező lehet befolyása a közérkölsőségre, ha iránya egészséges, époló átkos következményű, ha — mint ezen nyomoru operette-korszakban — rothaszt maga körül.

A bűnterjesztő regényeket is a külföldi szolgáltató olvasó-közönségünknek. És milyen közönség! Mohón veszi a francia és német aljas ponyvairodalom termékeinek egész özönét. Drágán, az erkölcsi bomlás rettenetes árán veszi meg az idegen szellem eme korstökéjét. A magyar irodalom legköre, hála apostolai nemes génuszának — egészséges, életető, léleknevelő napugár, melynek fényénél nemzeti erények fejlődnek. Hasznosabb lesz tehát az egészséges hazai — mint a miaszmatikus idegen szellemi termékek élvezete.

A nagytrőre nemzetek első élettörvénye ma a család és az államháztartásában a helyes egyensúly fontartása. Ez egyensúlyt úgy érti a hollandi, svéd, amerikai és svájci, hogy tiszta jövedelmét egészen sohasem szabad elfogyasztania; biblikus kötelességének tartja tekintélyes részének megtakarítását és könnyezve zárja be könyvét oly év végén, melyben egész tiszta jövedelmét föl kellett emésztenie.

De állapotunk meg egy pillanatra a gazdasági élet üdítő virányán. Mi itt a nő hivatása? Mi, akik a nőt a férfi hatáskörétől távol akarjuk tartani, változhatlan világtörvény gyanánt hirdetjük, hogy míg a férfi civilizációk életföltételeként szereplő kincsek alkotó eleme, a nő földadata kezelni a javak elfogyasztásának rendjét. És a munkamegosztás eme elve ne okozza arcukon a szégyenpirt, hölgyeim, mert époló fontos a gazdasági életben a fogyasztás mint a termelés munkája. Ha pedig igaz e tétel, mindenekelőtt ismernie kell a nőnemnek hatás-köre alaptörvényeit. Mégis nincs iskola nagy Magyarországon, mely e részben oktatást adna. Leányaink nevelése körében e tárgynál nevezetes hézagot tapasztalnak. A nő csak úgy lesz büszke munkájára, ha fölvilágosítottatik annak értékéről. A nő gazdasági munkája tehát rendszerint a háztartás kezelésében áll. És boldog nő az, kinek van háztartása, melynek egyedül szentelheti egész valóját, az azon drága világ, melynek ő büszke és boldog királynéja. Milliókra megy azon nők száma — hála Istennek még nálunk nem, — kiknek nincs tulajdonképi tűzhe-lyők és innét morog a jövő forradalmainak vészharangja.

Visszatérve a háztartás kezelésének munkájára, tanítania kell az iskolának azt, hogy hol ezen kezelés egészséges alapokon nyugszik, van házi boldogság, gazdag a család s a társadalom.

Nem mondhatnám, hogy a mi társadalmunk e kérdésnél más népeknek mintául szolgálhatna. Egyik nagy indoka e bajnak az, hogy leányainkat meg nem tanítja már az iskola arra, miszerint életük egyik főkötelessége: csak annyit fogyasztani, mennyit a vagyoni erő enged. E té-

tellem eleje vétetik azon, társadalmunkban uralkodó bűnnek, melynélfogva a kevésbé módos osztályok utánnozzák a gazdagokat szokásaikban és különösen a fényűzésben. Nők könnyelműségének és számítás-hiányának tulajdonítandó a nemesi osztály oly számos családjának elpusztulása. — Azon nevelést tartom csak befajezettnek, mely józan, értelmes háziasszonyokat biztosít fajunknak. A mi iskoláinkban alaposan tanítatik ugyan a számtan, de azt, hogy mennyit lehet oly családnak, melynek 2000 frt évi tiszta jövedelme van — pl. ruházatra költenie, a vizsgatévő leányok közül egyik sem tudja. Ha ezt megtanulnák és vérükbe menne át a szabály gyakorlata: — ez lenne legbecesebb hozományuk.

Végül nagy kötelességet mulaszt el nőnevelésünk azáltal, hogy nem világosítja föl leányainkat arra nézve, mily rettentő veszély rejlik nemzeti dicsőségünk és hatalmunk egyik döntő eleme, az ipari munkát teljesítő polgári osztályunkra nézve abban, ha hazánkban az idegen ipar termékei fogyasztatnak. Mert törvény marad, hogy a hazai ipartermékek fogyasztása iparosztályunk gazdagodásának forrása.

Társadalmunk átka, az egész vagyonos-osztályt előzőnlő német nevelőnök — bizonyára nem fogják növedékeiket nemzeti erényekben oktatni, mely erényeket amint nem ismernek, épujg — mint szöke Dunánk partjait ellepni szándéklő nagy német hódítók feeské: — gyűlölnék.

Szép és nagy földadat a nőnevelés ügyének böles megoldása. Kétszerte fontos ez ügy most a magyar társadalom fejlődésének nehéz vajudása korában.

Én e szűk keretben a nagy kérdés csakis egynehány előkelő momentumára kívántam első sorban hölgyeinket figyelmeztetni, akik hivatva vannak egy új, nagy nemzeti eszmékért lelkesedni tudó, a hasznost az ideállal összegevezető, a morális jónak rendíthetetlenül hódoló, csak a nemzetet imádó generációt fölnevelni, mely be fogja fejezni a magyar társadalom szellem-erkölcsi és gazdasági regenerációjának halhatatlan művét.

Különfélék.

— Szini előadásokra nyert engedélyt városunkban egy, jelenleg Szombathelyen működő színtársulat, melynek igazgatója: S á g h y Zsigmond. A társulat s ennek képességei ismeretlenek előttünk, de az igazgatót, mint alaposan képzett és törekvő színészt előnyösen ismerjük, több évekkkel ezelőtt a Kétszeri-féle társulatnál működött városunkban. A társulat névsorát ime közöljük: Nők: S á g h y né, dráma és társalg. szerepre: Kolosváryné, dráma és szende; Erdey Berta, operette és népsz.; Ács Flóra, operette coloratur; Tolnayné, operett, népsz. és soubrett; Borossné Mathild, másodoperett és naiva; Termesiné Gizella, anya és komika; segédszínésznők és énekkar: Faludiné Irma, Tisztainé Emma, Markóné Rózsa, Markó Emilia, Nagy Erzs, Szerémfalviné; gyermekszerepekre: S á g h y Rózsa és Ede; Györiné Jusztí pénztáros. Férfiak: S á g h y Zsigmond (igazgató), jellem és drámai apa; Tukoray Loránd, bonvivant komikus; Tisztay M., operett-bariton, népsz. énekes; Nyiregyházi Vilmos, operett tenor; Boross Endre, segéd-komikus; Szerémfalvy B., első szerelmes társalgó; Tisztay Károly, operett-buffó, segéd-sze-

pl. segédszínészek és énekkar: Palotay Gyula, Hegyesi Gyula, Csáky Endre, Markó Gábor; Faludi Vilmos, szolótánczos, balletmester; Püspöky György sugó; Riedl Miksa karnagy; Nagy Gábor ruhataros. Előadandó színművek: Nézd meg az anyját, vedd el a lányát, vigj. Cze-czil házassága, színmű. Mindennapi kenyér, életkép. Csókon szerzett vőlegény, énekes bohózat. Turi Bor-esa, népsz. Tót leány, népsz. Szép leányok, énekes életkép. Jeles kompánia, népsz. Bozöti Mártha, színmű. Tündér ujjak, vigj. Rozenkrancz és Gúldenstern, vigj. Czigány Pauna, népsz. Operettekből: Üdvök-ke. Furesa háboru. Boccaccio. Kornevilli harangok. Háromosörű kacsá. Koldus diák. Kanári hercegnő. Kisasszony feleségem Rip-Van-Vinkle, s a t. — Az előadásra az engedély f. hó 17-től kezdődik, ha ugyan a társulat addig szándékát meg nem változtatja s esetleg más vidékre nem költözik. Ha valóban hozzánk jönnek, úgy a bőjti évad alatt — azt hisszük, pártolni fogja a közönség őket, ha játékkal rokon szívet keltenek.

— Az ar.-maróthi megyei közkórházban, az 1883. évi kimutatás szerint, a mult évben gyógykezelettet (212 férfi és 108 nő) összesen 320 beteg; ezek közül elbo-csájtattott: gyógyulva 195, javulva 41, gyógyulatlanul 6, meghalt 36, haldokolva behozatott 11, az év végé-vel bentmaradt 31 beteg. A multévi 320 beteg 9431 ápolási napot töltött a kórházban, esik tehát egy be-tegre átlag 29 nap. Egy ápolási napiköltség volt 51 kr, tehát egy betegnek ápolása 14 frt 79 krba került. H o n o s s á g r a n é z v e a betegek száma volt: az ar.-maróthi járásból 111, bars-szt.-keresztiből 48, a lévaiból 44, verebélyiből 30, oszlányiból 7; Barsme-gyéből tehát 240 beteg ápolatott. Ápolatott még 26 nyitramegyei, 12 Trencsén-, 7 Hont-, 3 Pozsony-, 2 Tu-róc-, 2 Zólyom-, 2 Esztergom-, 2 Árva-, 1 Nógrád-, 1 Csanád-, 1 Pest-, 1 Bácsme-gyéből; továbbá: 9 Mor-va-, 5 Cseh-, 1 Szilézia-, 1 Gács-, 2 Olasz-országból és 2 Bécsből. Foglalkozásra nézve a betegek között volt: 85 iparos, 63 napszamos, 55 szolgálati viszonybeli egyén, 34 földműves, 25 koldus és esavargó, 22 értelmiségbeli, 19 cigány és zenész, 10 gyermek, 5 kéjnu, 2 fegyenez. — A kórház bevétele volt 5409 frt, mely-ből a mindenrendű kiadások összegét 5338 frt 16½ krt levonva, 70 frt 83½ kr maradt a f. évre megtakarításul.

— Sport. A lévai uradalom vadászterületén 1883. február 1-sőtől 1884. január 31-ig elejtetett: 49 özbak, 21 vaddisznó, 776 nyul, 49 fácány, 698 fogoly, 5 csá-szármadár, 30 erdei szalonka, 7 fúrj, 38 róka, 10 vad-macská, 4 borz, 2 nyest, 1 görény, 12 menyét, 14 ku-tya, 8 héja, 1 kánya, 8 bagoly, 61 varju, és 7 szar-ka; összesen 1801 darab.

— A Bars megyei Casinó-Egylet saját helyiségei nagy termében Aranyos-Maróthon, f. hó 8. napján tár-sas-estélyt rendezett, a következőleg kitűzött műsoro-zattal: 1.) „Alkibiades és Timea bucsuja“ Koroda Pál-tól, olvasva Simonyi Elemértől. 2.) „Svéd románcz“ „Hamlet“-ből, énekelve Fejes Elekné urhölgy által. 3.) „Falusi kis leány Pesten“ Czuczor Gergelytől, szaval-va Mariássy Sarolta kisasszonytól. 4.) „Akik nem ol-vasnak“, fölolvasta Dr. Ruffly Pál. 5.) „Magyar nép-dalok“, énekelte Fejes Elekné urhölgy. 6.) „Helén“ Poé Edgartól, szavalva Koroda Páltól. 7.) „Leányok dala“, részlet a „Hugenották“-ból, előadták: Binder Flóra, Mariássy Sarolta és Rónay Irén kisasszonyok.

Tárcza.

Emlékezés.

Vissza, vissza! Óh mi sokszor visszajőnek
Emlékembe képei — a mult időnek...
Bánatában összeszorul fájó szívem,
Ha merengve, mult időkre emlékezem...

Jaj, be nehéz azt mondani: „elmúlt idő!“
Még nehezebb, hogy az vissza többé nem jó!
Mért sietél, mért futottál úgy előlem —
Ah, én boldog és gondtalan gyermekségem?!

Nem vétettem, nem hibáztam te ellened;
S nyaram után rám bocsájtád e zord telet...
Mondd, egemnek fényes napját hová tevéd?
S most életem, mint a bus éj — mért oly sötét?

De sötétebb... Mert az éjnek csillaga van,
S az én szívem éjszakája csillagtalán...
A természet éjjelének ott van holdja, —
De szívemet minden sugár árván hagyja...

Óh sors!, amely engemet így lesujtottál,
Fénylő csillagomtól elszakítál,
Egyet kérek vézró szívvel csak tetőled:
Viraszthatnám csillagommal át az éjet!

Engedd látnom álmaimban, kit szerettem;
Csak egy sugár szeméből rám hadd jöhessen!
Hálás leszek, nem átkozlak soha többé,
Áldani fog téged e szív mindörökké!

... S éjelenként, míg az álom karja ölel:
Látni szoktam csillagomat, — s vajmi közel!
Ámde, mire ébredvezve őt keresem, —
Ismét borús, csillagtalán, zord az egem...

Szomoruan köszöntöm hát a napsugárt,
Mely rám olyan rideg sugárokat bocsájt...
Csak tűnődöm, csak bánkódom késő estig,
Mignem ismét szép csillagom közeledik...

Vissza, vissza! Óh, mi sokszor visszajőnek
Emlékembe képei — a mult időnek...
Bánatában összeszorul fájó szívem,
Ha merengve, mult időkre emlékezem...

Passiflora.

Adatok Léva-város történelméhez.

I.

Tűzesetek krónikája.

(Folytatás.)

1808. évi július 24 én Kazy László házából, sza-kácsának vigyázatlansága folytán tűz ütött ki, leégett 303 ház és a róm. kath. templom, tornyával együtt, azóta e torony esonkán állt, mignem e század 4-ik év-tizedében lehoradtott; a harangok pedig, az 1805. év-ben öntetett 32 mázsás nagy harang kivételével, mind elolvadtak. Ezen szörnyű nagy tűz emlékére évenként Jakab napján a kálváriai kápolnánál egyházi körmenet tartatik.

1821. évi szeptember 28-án tűz volt, mely alka-lommal néhány ház leégett.

1822. évi október 27-én Tipari József házából tűz ütött ki; leégett 158 ház. Ezen nagy tűzvész részletes és egykoru leírását birjuk a városi levéltárban levő „Protocollum Dispositionum et Determinationum oppidi Levae Ab anni 1821. 3. Novembris usque 1824. 11. Maj“ című jegyzőkönyvben, mit is ezennel egész ter-jedelmében közlünk:

Folyó 1822-ik Esztendő October 27-ik napján dél-előtt 11 óra között, midőn az Városi nép a Tisztelendő P.P. Piaristák Templomjában nagy Szent Misét hall-gatott, hol egy Tisztelendő Páternek első Uj Szt. mi-séje nagy ájtatossággal tartatott vala, éppen, midőn az ifjú Pater maga Aldását édes öreg szüleire, s több Tisz-telendő Társaira osztotta, ezen Léva Városunkban az Ó Czigányok utczájában Tipari Józsefnek Házából a szerencsétlen Tűz kirohant, mely a szörnyű szélnek mérgétől dühösítettvén, a Nagy Vendég fogadói soron fel az Ó Piarci utczákat, az Hancsok utca sorait, az Ispotálybeli utczákat, a Belső Városban a Templom

körül valamennyi házakat, mézsárszékeket, malmot egész a Várig legfellyebb ¼ óra alatt porrá emésztette. — Szörnyű vala ezen vezedelem, melyben az Utczákon a szemet, a por, a nyers trágya lánggal égtek; — ha-szontalan volt az óltalom, midőn a szörnyű dühös szél a Tűzet a tizedik házra is vetette, az Városi Nagy Templom is kétszer gyuladott már, de mégis szerenc-sésen fecskendezéssel elfojtották, az Harangláb tete-jét megemésztette a Tűz, a nagy harangnak koronája lánggal égett már, és így ha mégis e szörnyű tűzve-szélyben nem szorgalmatoskodtak némely dicséretes Férfiak, a Harangok is összeolvadtak volna. — A Nem-zeti Oskola ház egészen tönkre tetetett, a Plébánia föl-dig égett, és szerencsére, hogy az Ispotály ház meg nem gyulladt még is, mert ha ez lángba borult volna, mindenesetre ettől a Város háza meggyuladván, az egész szappanyos utca, a Reformátusok templomja, a Tisztelendő Páter Piaristák Collegiumja hamuva tetet-tek volna. — Nem keveset igyekeztek az Malom utczán is, hol az Malom mellett a Vizsoron Hagara György Varga mester embernek lakóházát jókorelőre leszag-gatták, melyre a Kómalomtól a dühös szél terítette az mérges lángot, és így, ha ezen ház meggyuladott vol-na, az egész Malom utczák meg emésztettek volna. — Szerencsétlen óra, melyben egy legalább való fecske módjára tapasztatva épített háztól, Tipari Jó-zsefnek részeges, Istentelen gondatlansága miatt az egész Város díszének ¼ óra alatt így kellett megemész-tetni. — Az Istállók, Kamarák, és egyéb illy apróbb épületeken kívül N% 158 Házak égtek meg. — Nem használtak az Vizi Fecskendezők, nem segítettek az Vizes Hordók, mivel a Tűz a szörnyű Széltől hurezol-tatván előre, egyszerre sok helyeken emésztett. Néme-lyeknek házi Mobiliáik, ágyi ruháik, melyeket a Tűz-nek Torkából kihánytak, a széles Utczán égtek meg. Sokaknak házaik beégvén, semmijek sem maradt. — Riza Antal Bíró urnál a kis szobán egy égő ablakot, ha az legmégesebb Tűzben legényne kezében levő Kanna Vizzel le nem öntötte volna, mindene beégvén, az Vá-rosnak Cassa Ládája is több ezerekkel a Pinczében — melyet tisztelt Bíró ur gondosan maga a Pinczébe hur-

— **Márczius 15-ike közeledik!** Figyelmeztetjük s hazafias tisztelettel kérjük városunk lelkes polgárságát, hogy a régi, szép szokáshoz híven, az idén is rendezzenek fáklýásmenetet márczius 15-én, hogy ezáltal a korosabbak édes visszaemlékezést, a serdülő ifjak pedig erősbülő hazafiságot nyerjenek azon napon, melyen a magyar alkotmányos szabadság évfordulati születésnapját ünnepli a magyar. Taval elmaradt ez ünneplýesség városunkban, ne maradjon el az idén!

— **A lévai főgymnázium ügyében** hol késik a végrehajtása azon határozatnak, mely ezelőtt 7 hónappal, multévi aug. 16-án akként hozott, hogy a kultuszminiszter küldöttségileg fog megkerestetni a gymnázium 7- és 8-ik osztályainak megnyitása s általában a gymnáziumi kérdés végleges eldöntése végett ??? Figyelmeztetjük tehát az igen tisztelt megyei, — gymnáziumi bizottságot, hogy semmi esetre se késsék a miniszterhez haladéktalanul járulni, még pedig husvét előtt, vagyis addig, amíg követünk s a miniszter is együtt lesz található, mert a husvét után beállandó képviselőválasztási mozgalmak épen nem nyújtanak majd kedvező alkalmat e fontos misszióra, melynek halaszthatatlansága mellett már az is élenken bizonyít, hogy a tanévből csak alig 3 hónap van még hátra s így a halogatás miatt a gymnázium ismét osztályszaporítás s a meglevők biztosítása nélkül marad. Tehát husvét előtt okvetlenül „menni“ és „tenni“ kell!

— **Beküldetett:** „Tegnap vettem kezemhez a Lévai takarékpénztár igazgatóságának 1883-ik évről szóló jelentését. A közgyűléshez tartozik e jelentés tárgyalása s el, vagy el nem fogadása. Mégis szükségesnek látszik a figyelmet fölhívni azon anomáliára, hogy míg a jótékonyezélra az igazgatóság 1400 frtot hoz javaslatba, mi az alapszabályok által kívánt 20%-nak 7000 frttal szemben felel meg; addig a tisztí jutalékra 839 frt van fölvéve, mely összesen az elosztandó egész 10,091 frt után — az 1400 frt levonásával fönmaradt 8691 frtnak teszi 10%-ját. Tehát: vagy a jótékonyezélra 2000 frt adandó s a fönmaradt 8091 frt 10%-ja 809 frt 10 kr jut tisztí jutalékra, — vagy, ha jótékonyezélra 1400 frt adatik: akkor a 7000 frtból fönmaradt 5600 frt 10%-ja 560 frt lesz a tisztí jutalék. Első esetben a fölosztás így hangzik: 1.) jótékonyezélra 2000 frt. 2.) tisztí jutalékra 809 frt 10 kr. 3.) részvény-osztalékra 7000 frt. 4.) átmeneti számlára 282 frt 16 kr, — összesen 10,091 frt 26 kr. A második esetben: 1.) jótékonyezélra 1400 frt. 2.) tisztí jutalékra 560 frt. 3.) részvény-osztalékra 7000 frt. 4.) átmeneti számlára 1131 frt 26 kr, — összesen: 10,091 frt 26 kr. — Tessek választani! — Léván, 1884. márczius 8-án. — **Egy részvényes.** —

— **Furfangos kézbesítés** utján jut lapunkhoz egyik vidéki előfizetők, ki végre megunva a tréfát, azon panaszzal fordult hozzánk, hogy lapunkat egyidő óta mindig később kapja, mint azon vidékbeli többi előfizetők. S ami legkülönösebb: a lap nem azzal a czimszalaggal érkezik oda, melylyel Léváról elindítatik, ahelyett valaki egy másik czimszalaggal látja el, de amelyen se hírlapbélyeg, se postai dátum nincs. — Most az egyszer még elhallgatjuk nevezett előfizetők lakhelyének megnevezését, de annyit sugva mégis megkérdezzük az ottani postamester urtól: vajjon nem volna-e szives erről a furcsaságról valamit tudni? ... Mert nagyon különös az, hogy egy hírlapot hírlapbélyeg és kelti dátum nélkül leadni s birság nélkül kézbesíteni lehessen. Különben a t. postamester urnak szolgálhatunk a tán előtte sem ismeretlen ama czimszalaggal,

ezolt **Ns. ör. Mészáros János és ennek fia Ns. ifj. Mészáros Jánossal** — megégett volna anélkül, hogy lehetett volna megtudni a Cassának állapotját, mivel a Ládába minden arról szálló számadások bezárva voltak. — Hasonló szerencsétlenségben usztak az Város házánál lévő Irományok. Prothocollumok, melyeket még is Város hites Jegyzője Podhragyay Ignác ur a veszedelemből oly módon mentett meg, hogy minek utánna látta azt, hogy Nstes Krachun Mihály ur háza, ugy Valézi Mihálynak háza szörnyen lángolua, piarcz felől az Jegyzői Quártélyba létrán az ablakon bejárt, a Prothocollumokat és Hivatallya alatt lévő több Irományokat mind az ablakon kihányta, melyeket a földről az Városi Kocsisnak és Strázsamasternek őrizete alatt a Város háza alatt levő kövel boltozott Koresma pinzébe, melynek bezárt ajtaját a Notarius ur erővel beragta, berakta és így a Veszedelemből kiragadta.

Eddig szól a jegyzőkönyv s most némi helyszíni tájékoztató végett szükségesnek tartom megjegyezni, hogy 1.) Tipari Józsefnek háza az ó-czigányok utcájában, vagyis a jelenlegi Kamgyi utcában feküdt; ez a tüzvész után földig lerontatván, helyén jelenleg Juhász László megyei utbiztos veteményes házi kertje diszlik. 2.) Az ó-piaczi utcák özv. Vosztrua Györgynek háza és az uradalmi „Kis koresma“ bérháztól lefelé egész Fogler Lajos és Levatic Guszta házaik közt voltak. 3.) Hancsok-utcának nevezetett a jelenlegi Rozmaring-utca. 4.) Mivel a 18-ik század elején Jaklin Miklós által alapított „Ispotály“ a jelenlegi Bader Márk-féle ház telken állott, ezen utca és az ispotályyal szemközt levő jelenlegi Lakatos-utca nevezetett akkoriban Ispotály-utcáknak.

5.) Riza Antal bíró háza most özvegy Balbach Andrásné birtokában van a Rózsa-utcában. 6.) Krachun Mihály jelenleg Friedman Mayer földszinti háza az Uri utcában. 7.) Valézy Mihály háza most Fischer Miksa kereskedő háza. (Folyt. köv.)

melyet „bizonyos hivatal által használni szokott rubrikázott papíron“ írva panaszló előfizetők hozzánk beküldött. E másod kézből kikerült czimszalag gyanítatja velünk hogy ama bizonyos postahivatalban „előfizetés nélküli hírap-olvasás“ üzetik, valószínűleg azon elv alapján, hogy „nyomatató lónak nincs bekötve a szája“. Az eféle szellemi abrakolás ellen mi nem fogunk ugyan esősz tartani, de ismételt alkalommal kénytelenek leszünk a közönség ítélőszéke előtt névlegesen is bemutatni azt, ki e panaszra okot adott. Vagy ha még ez sem használna, tudni fogjuk s nem is mulasztjuk el a hivatalos orvoslás megtételét.

— **Az országos kiállítás helyi bizottságaiként** meggyenkben két szakosztály alakult meg; és pedig: 1.) a mezőgazdasági és állattenyésztési bizottság Ar-Maróthon, melyek elnöke Keglevich István gróf, helyettes elnöke Szirányi Sándor, jegyzője Szobonya Bertalan; 2.) az ipari szakosztály pedig, — miut már irtuk is a multkoriban, — Léván alakult meg, melynek elnöke Mácsay Lukács, jegyzője Kaszaniczky Kálmán és Jaross Ferencz. — A kiállítani szándékozók tehát mezőgazdasági tekintetben Ar-Maróthon, ipari tekintetben pedig Léván kereshetik meg az illető bizottságot tanácskérés, vagy egyéb tekintetben.

— **Óvásul!** Volt alkalmunk hallani, hogy némely egyének a legközelebb megindítandó kataszter elleni reklamációknál a községeknek és egyes nagyobb birtokosoknak közbenjáról ajánlkoznak és ezen közbenjáról szerződés szerént bizonyos díjat és az esetleg elengedendő tisztajövedelmi és adóösszegnek bizonyos százalékát kéri. Ennek folytán az érdekelt közönség fölvilágosítása végett fölemlítjük, hogy az idevágó pénzügyminiszteri körrendelet és utasítás olyképen intézkedik, hogy minden egyes birtokosnak a birtokiva a közsébe megküldetvén, külön értesítesen a birtokára kivetett tisztajövedelem és adó összege is hivatalból tudtára fog adadni. A fölszólalásokat pedig akár élőszóval, akár írásban a községi előjárások, hol a munkálatok közszemlére lesznek kitéve, veszik föl. Az elintéztést aztán minden egyes közsében megjelenve és a fölszólalás tárgyát képező földrésztleteket a helyszínen megsemlélve, a járás földbirtokosaiból álló járási földadóbizottság küldöttsége végzi a kir. kataszteri biztossal együtt, mely küldöttség (működése alatt is) a helyszínen szóval benyújtandó panaszokat még mindig jegyzékbe vesz és elintézt. Így tehát eléggé bőven van gondoskodva, hogy mindenki panasza fölvetéssék és a bizottság által saját legjobb lelkiismerete szerént ingyen elintéztést nyerjen. És így nem leend módjában sem a közbenjárónak, sem másnak, bárki részére is több kedvezményt kieszközölni pénzért, mint mennyit az utazó küldöttség az igazsághoz mérten adni ugys hajlandó lesz ingyen. Különben itt megemlítjük, hogy e fölszólalás körülbelül 2-millió forintba rugó költségeit az állam fogja földözni, valamint az eddigi kataszteri munkálatokra szükségelt 19-millió 60-ezer forintot is az állampénztár földözte.

— **Rövid hírek.** — **Időjárás:** a jövő hétre általában változó, közben napos, enyhébb, esőndes időt várhatni, kevés helyi csapadékkal. — **A bécsi marhavásár** ellen demonstrálni fognak a magyar kereskedők, amennyiben ezentul a szarvasmarhák Pozsonyba s a sertéseket Sopronba fogják szállítani, nem pedig Bécsbe. — **Norvégianak** miniszterelnökét, Selmer-t a birod. törvényszék több, mint 12-ezer forint pénzbírságra és hivatalvesztésre ítélte; az ellene emelt többféle vádak közt az is állt, hogy rábeszélte a királyt arra, miszerént ez ne szentesítse a népképviselőt azon határozatát, mely a minisztereket az országgyűlési tanácskozásokból kizárni rendeli. — **Óriási vasúti tery** kivitelén dolgozik az orosz czár környezete, mely Északamerikában egy második „pacific-vasutat“ akar építtetni, melynek főága keresztülfutna Ázsián és Európán át az orosz birodalmat, mellékágai pedig déli Ázsiát. A 3000 földr. mértföldet tevő vasut építési költsége 2000-millió forintot igényelné. — **Márczius végéig** a nap hossza 1 óra-44 percetzel nő s az éjjel ugyanannyival fogy. — **A körjegyzői hitelesítés** kényszere alá — a legutóbbi kormány-ánkett megállapodása szerént — telekkönyvi bekebelezést igénylő okmányok közül csak azok tartoznak, melyeknek kikötött értéke 1000 frtot meghalad. — **Király őfelsége** a külföldön tartózkodó s nem jelentkezés miatt katonai szökevényeknek nyilvánított magyar alattvalók számára a királyi kegyelem hatályát f. é. június végéig meghosszabbította. — **A földék értéke.** Franciaországban összesen 91 milliárd frankra rug. — **Szolgabíró járás** újévig az ország 63 megyéjében összesen 427 volt, ma pedig 21-el kevesebb van, tehát a magy. korona területén jelenleg lévő szolgabírószámok száma 406.

— **Apróság.** — Törvény elébe idéztek egy b-i embert. — „Igaz-e — kérdi a bíró, — hogy az a másik azt mondta, hogy a kendeik falubirája gazember, és hogy ezt írásban is adja?“ — Igen is mondta, tekintetes uram. — „Nos . . . aztán írásban is adta?“ — Azt nem tette kérem alásan, mert ugy is elhittük.“

— **Megemlékezés.** Kovács Miklós erdélyi püspök a negyvenes években iskola-látogatni járt egyszer Oláhfaluban. Dolgát végezvén, tovább akart utazni, s váltig kérte a körülte tisztelőge álló székely atyafiakat, hogy sohase fáradjanak, ne kísérik őt ki a faluból. Azonban kalapját megemelve szólalt meg egyik lófé-székely a többi nevében: — „Nem addig a becsület, excellentiás uram, már legalább az akasztófaig kikísérjük.“ (Az akasztófa a falu határában állott, s addig illó a kedves vendéget kísérni.)

Közönség köréből.
Nyilvános számadás.
A lévai főgymnáziumi jótékonyági bizottság számadását mult 1883. év február 21-én 1243

frt 72 kr tisztajövedelemmel zártam be; ez időtől nevezett bizottsági pénztárba 185 frt 21 kr. bevételeztetett, mely a föntebbi összeggel együtt 1428 frt 93 krt teszen. Ide számítván az időközi kamatokat: meghaladja működésünk eredménye az 1500 frtot. U j a b b e v e t e l e k : Burián G. föllülítetése 1 frt. Utólag fizetett sorsjegyek ára 27 frt. Két ízben elárvezett tárgyak ára 97 frt 84 kr. Gyertványtörök használatáért fizetett 10 frt. 7 drb. 2-kros levélbélyeg ára 14 kr. Szentiványi Lida urnő adománya 50 frt. — Összesen 185 frt 98 kr. mely összegből levonatván az időközi kiadást, 77 krt, maradvány 185 frt 21 kr.

Léván, 1884. márczius 8-án.
Szabó Lajos,
pénztárnok.

Irodalom és művészet.

Magyarország függetlenségi harca 1848/49-ben című, Geiich Rikhard honvéd tábornok által irt jeles munkának 9-ik füzetét most került ki sajtó alól, melyben igen érdekes adatokkal vannak megvilágítva az akkortól beált trónváltozás idejebeli viszonyok. E kitűnő tört. mű havonként 2 füzetben jelenik meg Budapest, Aigner Lajos kiadónál. Előfiz. ára 1/4 évre (6 füzet) 2 frt. 40 kr., 1/2 évre (12 füzet) 4 frt. 80 kr.

A **Koszoru** (a Petőfi-társaság közlönye, szerk.: Szana Tamás) szépirodalmi heti folyóirat f. évi 9-ik száma a következő tartalommal jelent meg: Az oszlopbaró, regény (folyt.) irta Tolnay Lajos. — Az elvált asszony, francia elbeszélés (folyt.) irta Tony Revillon. — Marionette (római levél), irta dr. Radó Antal. — Egy visszautasított színmű, ismerteti Rakodczay Pál. — Irodalom. — Művészet. — Vegyesek. — (Előfizetési ára, egy évre 8, fél évre 4-1/4 évre 2 frt. Kiadóhivatala: Budapest, IV. väci utca. 1. sz.)

A **Gazdasági Mernök**, mezőgazdasági és műszaki hetilap f. évi 9-ik száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: Tolnay Lajos (arezképpel). — Tengeri csatorna Manchesterig. — Amerikai levél — Szállítható elevátor. — A magy. államasutak budapesti indulóháza (képpel). — Vasutak közönséges kocsik számára. — Gazdasági szemle. — Találmányok — kiállítási értesítő. — Irodalom. — Hasznos tudnivalók. — Vegyes közlemények. — E derék lap czélja: a mezőgazd. és műszaki ismeretek terjesztése és fejlesztése, különös tekintettel hazai viszonyainkra és a gyakorlat igényeire. — Megjelenik minden héten, csütörtökön. Előfizetési ára; Budapest IX. csillag utca 8. sz. egész évre 10, fél évre 5, 1/4 évre 2 frt. 50 kral.

Népdalaink legnagyobb gyűjteményéből, a „Magyar Dal-Album“-ból ez év folyamán jelenik meg az V. kötet, 801—1000 számú dallamokkal, és pedig 10 havi füzetben, tüzeteként 20, tehát 10 füzetben, összesen 200 dallammal, zongorára alkalmazva. A most megjelent márcziusi füzet tartalma következő: 1. Csak azt mondják: ne tartsak szeretet. 2. Csak azt mondom én. 3. Csiki tarka tarisznya. 4. Csip a csalán az utfélen. 5. Daruivalva gyászban van. 6. Déri kató a legszebb lány. 8. Drótos legény voltam én. 8. Egervárbán do-do-dobolnak. 9. Eleget könyörgök apámanak s anyámnak. 10. El köll menni, el köll menni messzire. 11. Elmegyek én, elmegyek én Gyöngyöstre. 12. Elment elment piros édes alma. 13. Elmentem én a csárdába. 14. Elpusztult a Tisza lúda. 15. Elvitte a víz az egri hegyet. 16. Ennek az embernek jó kocsija van. 17. Esteledik . . . szóll a falu harangja. 18. Edes anyám, adja ki a jussomat. 19. Én Istenem, be szép élet. 20. Én is voltam valaha. — Az ötödik évfolyam előfizetési ára bérmentes széküldéssel: 10 füzetre 1 frt. 80 kr. 5 füzetre 90 kr. egyes füzet ára 25 kr. Előfizetések postautalványon a „Magyar Dal-Album“ kiadóhivatalához Győrbe intézendők.

Nyilttér.*)

I.
Nyilatkozat.

Dely István hadnagy és Baross Kálmán urak közt fönforgott ügy előttünk lovagias uton elintéztetett.

Léván, 1884. márcziushó 3-án.
Ifj. **Leidenfrost László.** **Bakics Péter,** főhadnagy.
Ordódy Endre. **Szulyóvszky Arthur,** hadnagy.

II.
Egy jóházból való tanuló Schubert Pal kereskedésében azonnal fölvetetik.

III.
Alulírott tisztelettel jelentem, hogy Léván, a Lakatos utcában lévő Jánosiféle 270 számú házban

könyvkötő-üzletet nyitottam. Az e szakmába vágó becses megbízásokat a n. é. közönség részéről készséggel és mérsékelt áron elfogadom s az ebbeli igényeknek minden tekintetben megfelelő munkákat készítek.

Medzihraczký János,
könyvkötő.

IV.
9. De hát miért jobbak?

Hogy miért jobbak, mint más szerek? Erre a kérdésre, melyet már oly gyakran hallottunk, midőn a Brandt-féle svájci labdacokról volt szó, ez a válaszuk: Hát egyszerűen azért, mert nem mint a keserűvizek, sók, mixturák és pilulák rögtön s erőszakosan hatnak, a beleket gyöngítve s ez által még később nagyobb székrekedést okozva, — hanem azért, mert a svájci labdacok, kelletnél jobban nem izgatják a beleket, az izmokot erősítik és lassanként minden orvosi szer használatát általában fölöslegessé teszik. Dobozonként 70 krajával minden ismertebb gyógyszerárban kaphatók. Vételkor különösen ügyelni kell arra, hogy minden dobozon rajta legyen a fehér kereszt vörös mezőben, mint jelvény s Brandt Richard névaláírása.

V.
Edes anyam, ki már éltés asszony, huzamosabb időn keresztül eszudban szenvedett, anélkül, hogy segélyre talált volna. Véletlenségből azonban egy háziaszer birtokába jutottam, mely uemcsak nekem szerzett gyógyulást, hanem jó anyámat is gyorsan megszabadította a fájdalomtól. Hasonló bajban szenvedőknek hálából szivesen adok díjtalanul közelebbi utasítást.

Hilna M.,
4-2. Bécs, I. Getreidemarkt 2.

Szerkesztői üzenetek.

Kamocsai P.-nak. Köszönjük. Legközelebb adjuk. Parmenió-nak. Bevalik. De postafordulatával tudassa velünk: „homét és kitől“ történt az átfordítás?

* E rovat tartalmáért nem felelős a Szerk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Holló Sándor.**

Meghívás.

**A Lévai Takaré- és Hitelintézet
XI. évi rendes közgyűlését**

f. évi márcziushó 18-án d. e. 10 órakor, saját helyiségében tartandja meg, melyre az intézet részvényesei tisztelettel meghívotnak. *)

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és a főügyelő-bizottság jelentése a lefolyt üzlet eredményéről.
2. A tiszta jövedelem fölosztása és a fölmentvény megadása.
3. A főügyelő-bizottság javadalmazásának megállapítása.
4. A jegyzokönyv hitelesítésére 3 részvényes kijelölése.

Léván, 1884. február 21-én.

Maiáth Imre, elnök.

*) Alapsz. 14. §. hogy a részvényesek szavazati jogukat a közgyűlésen gyakorolhassák, szükséges, miszerint az az részvényeket, melyeknél fogva szavazati jogukat gyakorolni akarják, 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségében letétmentvezzék.

**Mérleg- és vagyon-kimutatás.
1883. évi december hó 31-én.**

Vagyon	F.k. lapsz.	frt.	kr.	Teher	F.k. lapsz.	frt.	kr.
Készpénz 1883. évi deczemb. 31-én	108	3571	88	Részvény alaptőke	127	100,000	—
Váltó tárczán	97	329,397	91	Ennek 1883. évi kamata	128	6000	—
Jelzálog kölcsönökben	106	222,209	08	Betét tőke és tőkésített kamat	115	381,174	47
Előleg kölcsönökben	117	13,534	50	10% betét kamat illeték	54	867	50
Intézeti házbán	105	36,000	—	112/122	90,000	—	—
Kisbirtokosok orsz. alap. okiratában	71	500	—	Viszleszámitolás alatti váltókban	42	8034	28
Váltó-üzleti számlán	98	580	31	Tartalék alaptőke és kamatai	63	3280	26
Leltári számlán	104	700	—	Tartaléktőke esetl. veszteségekre	99	530	—
Váltó-ovatólasi számlán	114	24	75	Nyugdíj alaptőke és kamatai	118	2	25
Házbér	113	32	50	Előleg bélyegeken	109	12	—
Jóteknycszélu előleg	125	15	—	1881. évi részvény-szelvény 1 drb.	119	48	—
Hátralékos kamatok váltóknál	120	31	58	1882. " " " " " " " " " " " "	120	4864	18
Jelzálog-kölcsönöknél	107	749	65	Előre fizet. kamatokban váltóknál	107	3687	59
Előleg kölcsönöknél	110	144	20	" " jelzálog kölcsönöknél	110	64	18
Előre fiz. viszleszámitolási kamat	124	583	39	" " " " " " " " " " " " " " " "	721.79	—	—
				Áthozat 1882. évről	1833.75	—	—
				Ház-jövedelem (adóment.)	6954.41	—	—
				1883. évi nyeres. egyenl.	9509.95	—	—
				Nyersnyeremény	9509.95	—	—
				melyből az alpsz. 43. §-a			
				tartaléktőkéhez esatolandó	10%	93	950
				igazgatósági jutalékra	5%	43	427
				igazgatói jutalékra	5%	44	427
				tiszviselői jutalékra	5%	45	427
				jóteknycszélu	125	363	75
				részvény-osztalékul	128	6000	—
				rendelkezés átmeneti számlára	61	911	39
		608,074	66			608,074	66

Kelt Léván, 1883. évi deczember 31-én.

Rudolf János, könyvvezető.

Boleman Ede, igazgató.

Kontsek Ignác, pénztárnok.

Ezen vagyon-kimutatás az üzleti könyvekkel összehasonlítván, az minden tételében helyesnek találtott.

47. § 2.

A főügyelő bizottság:

Pozsonyi Adám, f. b. tag. Czirik János, f. b. tag. Lakner László, f. b. elnök. Ehrenfeld Mór, f. b. tag.

632. közig szám.

Pályázati hirdetmény

Ujbánya sz. kir. s bányavárosában betöltendő főjegyzői állomásra.

Fizetés: évi 600 frt és az iskolaszéki jegyzőség után 50 frt évi díj.

Pályázók sziveskedjenek korukat, képességüket, nyelvismereteiket, eddigi szolgálataikat s erkölcsi magaviseletüket tanúsító okmányaikkal fölszerelt kérvényeiket a városi polgármesteri hivatalhoz folyó hó 25-ig benyújtani.

Ujbányán, 1884. évi márcziushó 6-án.

Thull Lipót,
polgármagy,

48

Eladó kocsik.

Egy félfödeles és egy nyitott kocsi, — mindakettő ruganyos s jókarban levők — megvételre ajánlatnak.

Bővebb fölvilágosítást ad

Léván,
49. 3-3.

SCHUBERT PÁL,
kereskedő.

Hirdetmény.

A Várady-féle piactéri lakház, melék épületeivel, s a lévai határbeli szántó-földekkel folyóévi májushó 1-ső napjától kezdve több évi időtartamra bérbeadtik. A vállalkozók alulírott megbizottnál jelentkezzenek,

Léván, 1884. évi márcziushó 6-án.

Csekey Flóris,

ügyvéd.

50.

Egyedüli legjutányosabb és legjobb megrendelési mód!

Az itt felsorolt árucikkek és munkák a megnevezett elsőrendű czégekétől a legjutányosabban és a legbiztosabban egyedül és kizárólag a

„NEMZETKÖZI HIRDETŐ“

szerkesztőségétől (Budapest, VII. Károlykör 7.) rendeltetnek meg.

A következő **előnyök** biztosítottak: 1. Csakis kitünő minőségű czikkek és munkák, csak is elsőrendű czégekétől küldetnek a megrendelőnek, egyedül az eredeti áron. eredeti árjegyzőkek szerint. — 2. A megrendelő egyetlen levelező lappal összes szükségletét földzheti s megtakarítja a külön-külön szállítási költséget. — 3. A csillaglag megjelelt czikkek és munkák **szabott** árából 10%-ot engedünk s 10 frton fölül portomentesen szállítunk mindent. — 4. A megrendelőnek megrendelést és levelezéseit díjmentesen teljesítjük. — A szállításokat Vajda Béla elsőrendű speditour eszközli.

Minden küldeményért hármast jótállás: a czége, a speditour és a „N. H.“ é.

I. Gyógykülönlegességek.

Brazay-féle sóborszesz. 42 különféle betegségben fölrhetetlen hatásu, egy házban sem hiányozhatik. Ára 80, 40 kr.
Hungária kávé. Szalády Antaltól. Gyomorbanban, bélhurutban stb. szenvedőkre rendkívül jó hatásu. Egészségeseknek megbecsülhetetlen. Egy kilo 1 frt 20 kr.
Forty-féle egytetemes sebtapasz, minden seb azonnali gyógyítására, árj. szerint.
Weisz M.-féle univerzális sebkendő, ára 30, 50 kr.
Hoff János-féle egészségi sörök 1 palack 60 kr, maláta-cukorkák 20 kr, malátakivonat 70 kr. — **Strausz B.** mellsöre, húsító labdacsei és mellpszatillai, árj. szerint. — **Kárpáti egészségi labdacskok** köhögés, görvély, mellbaj ellen, Friedrich fóráktárából 21 kr.
Gyógykülönlegességek Török József fóráktárából: szakállnövesztő 2 frt 60 kr. — Vas bravais 3 frt. — Különösen ajánljuk:
Szem-essentia dr. Leboistól, **francia szemgyógyviz,** egészséges szemek erősítésére is megbecsülhetetlen hatásu, úgy, hogy minden, szemre féltékeny, egyetlen családnál sem szabad hiányoznia; gyöngye, beteges, fájós szemekre nézve s egyáltalában minden szemhaj, bántalom, vagy betegségben nélkülözhetetlen, minthogy e neuben a legkitünőbb gyógyhatásu s a legnagyobb orvosi tekintélyek által legjobban ajánlt medicina. Török Józsefen kívül kapható a vezérképviseletnél: Müller L. Soroksári-utca 4, egy üveg ára 90 kr.
Ürmös-essentia. Arany érmeikkel kitüntetett gyógyszer, bélhurut, étvágytalanság stb. esetén. Vörös borhoz adva, a legkitünőbb firmóst adja. Török József fen kívül kapható idősb Müller Jakab fórtalálónál (Rostély-utca, saját háza), ára 50 kr, nagy palack (másfél liter) 3 frt 30 kr. Haszn. u.
Köszvényvászón Török József gyógyszerárából.
„Szultána-nővény-zsappan“ Nemencesek-féle, bőrbetegség, májfoltok, szeplők, hajkorpa és migrain ellen, ára 35 kr.
 Ezenfölül minden gyógykülönlegesség árjegyzék szerint.

II. Pipere-szerek.

Blaháné-arczpor, Müller M. i. latszertárából. Ugyanonnán mindennemű pipere- és illatszerek.
Jaulusz-féle „Juno-crème“ ásványmentes, ártatlan szerekből, szeplők, májfoltok ellen, 1 frt 50 kr. — „Juno-pasta“ az arcz hófehérre tételére 2 frt. — „Juno-puder“ 60 kr. A bécsi és budapesti vegytani intézetek a legjobban ajánlják; rendkívül kaptos pi ere-szerek.
Uj magyar hajfestő szer, a természetes szín visszaadit kara. Tokody-féle, ára 2 50.
Szultána-pipere zsappan. Minden boudoirben nélkülözhetetlen, csodálatos hatásu, e-ismert, ára 3 drb. frt. Nemencesek-féle.
Hajnövesztő szer. Hausner K. cs. ládi titka, ára 1 frt 40 kr. 51. 27.4.
 Ezenfölül minden pipereszer árj. szerint.

III. Gazdasági és háztartási czikkek.

Az „Felső m. fekete bórkenőcs-gyár“ gyártmányai. Fekete bórkenőcs 1 frt 20, sárga 1 frt 50, ércztisztító 10 kr. Kettős velencei borlak 60 kr, Nemencesek-féle. József flg udv. szállítója. Katonai, esendőri stb. szállító.
Egytetemes hideg enyv. Singer-féle. Edények, üvegek, pipák, fadarabok és bőr összeragasztására, 20 kr.
Mosánszky-féle fénymáz. Nemencesek-féle ércztisztító 10 kr. — **Rovarpör,** Polsch-féle 1 frt. — **Patkányirtószér,** Reiszól 1 frt.
 Ezenfölül minden háztartási és gazdasági czikk eredeti áron.

IV. Divatáruk, ruházat.

Férfi divatáruk és fehérneműek Karikás Lajostól. — **Egészségi fehérneműek** és öltözetek dr. Jäger Gusztáv-féle a budapesti fóráktárból. — **Kalapok** Nyerges M. gyárából.
Női divatáruk Monasztélyi és Kuzmik udv. szállítóktól. — **Női ruhák** Friedrich-tól, a volt Alter és Kiss főszabásztól.
Czipők, Lörincz István gyárából urak, hölgyek és gyermekek számára.
 Ezenfölül minden árú ered. árjegyzék szerint.

V. Mindenfélék.

A Gschwindt-féle szesz-, clesztő-, likőr- és rumgyári részv. társaság Budapesten szesz-élesztő-, likőrből, rumból és cezetessentiából álló készítményeit ajánljuk. Gyár és fürdőintézet: Józsefváros, állói-ut. Fóráktár: Károly-kör 17. sz. báró Orszay-féle ház.
Butorok, az I. butor-ípar-társaságtól — **Excellentszék** 16-féle czélra Schöberl K. tól. — **Pénzszekrények,** Wiese Fr. udv. száll. — **Vasbutorok** Stitz Henriktől. — **Agy-neműek** Hüttl Tivadar udvari szállító.
Üveg-neműek Stölze és fia gyárából. — **Kocsik** Bogdán J. gyárából. — **Lószerszámok** Szigeti L. tól. — **Tornaszerszámok,** szerszámok, malomkövek, konyhaeszközök Geitner és Rauschtól.
Billard és tekeasztalok Gyöngyössy J. tól. — „Ariston“ önjátszó szalon-hangszer 25 füt a fóráktárból. — „Orchestrion“ önjátszó óriási zenekar, ára 1000 firtól fölfele; a fóráktárból. Zongorák Lédeczy gyárából.
Lőfegyverek, pisztolyok stb. Firner udv. szállító. — **Vadászati** és uti czikkek Kertész Tódortól.
Gazdasági gépek Fehér Miklóstól. — **Varrógépek** Neidlingertől. — **Mesterségekhez** szükséges szerszámok Geitner és Rauschtól.
A legkitünőbb eredeti francia pezsgőborok Jaques Louis Frères francia czég budapesti vezérképviseletől, Müller L. tól. Grand vin de la couronne 3 frt. 80 kr. Carte blanche 1-ére chois 3 frt. 50 kr.
Essentiák mindennemű likőr gyártására Watterlich Arnold gyárából.
Sikerült és szép arczképek Neumann Ign. műterméből. Szénrajz 3 frt, kréтарajz 6 frt, olajfestm. (életnagyság) 8 firtól fölfele. A fénykép sértetlenül visszaküldetik. — Arczképes vásztási zászlók. sz. Neumann Ig. műterméből.
Vésnöki munkák, pecsétnyomók, bélyegzők, pecsétbélyegyek, monogrammok a legolcsóbb szabott ár szerint.
Fácányi gyógyszerárából a következő gyógykülönlegességek kaphatók 1) Fácányi-féle **édes mustar.** Rendkívül kitünő és biztos hatásu gége-, bél- és gyomorhurutnál, étvágytalanságnál stb. számos, őszinte és igazi elismerésekkel. — Ára: 1 frt. v. 50 kr. — 2) **F. Fehér zsappan** a legjobb gyógyszerzappan 1 frt. — 3) **Sóborszesz** a legvalódiabb összeállítású, egyedül biztos hatásu 80 kr. 40 kr. 4) **F. csusz elleni papír;** fogfájást, fejfájást, csulós szagaas rogtón gyógyit.
 Egy s oval minden munka és czikk, nyomtatott árjegyzék szerint készittetik és szállittatik.
Éső-ozpon i széküldési helye Magyarország összes kiviteli terményeinek, áruinak és gyártmányainak. (Tosaji, ménesi, batatonvideki borok Vámosy Lajos unján, kőbányai sörök i tich és Gotschig unján, huskonszervek a Weisz testvéreiktől. selmezi pipák Heller F. tól, magyar vas, acél stb. Vadhus Pál K. tól, lámpák, papír, zsappan, szegedi paprika, gácsi posztó, stb) mind legdirectebb forrásból, szabott áron és az eredeti czég árj. szerint. — Elegendő egy levelező lapot írni a
„NEMZETKÖZI HIRDETŐ“
 szerk. (Budapest, VII. Károly-kör 7.)
 Pontos, becsületes és gyors szolgálat.